

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, 2019. október 2. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

Í T É L E T E T:

A csalás bűntette miatt vádlott ellen folyamatban lévő büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 28.Bf.8942/2018/15. számú ítéletét megváltoztatja.

A magánfél polgári jogi igényének, a megállapított 9.985.000 (kilencmillió-kilencszáznyolcvanötezer) forintot meghaladó részét egyéb törvényes útra utasítja.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2018. május 7. napján kelt 6.B.VIII.10.856/2016/27. számú ítéletével a vádlottat az ellene csalás bűntette [1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól felmentette, egyben a magánfél által előterjesztett polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasította

A pótmagánvádló fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2019. május 24. napján kelt 28.Bf.8942/2018/15. számú ítéletével a Pesti Központi Kerületi Bíróság fenti ítéletét megváltoztatta, és a vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés bc) pontjára figyelemmel az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett csalás bűntettében.

Ezért őt 1 év 6 hónap börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztésre ítélte, melynek végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette.

Rendelkezett arról, hogy a vádlott a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén, legkorábban a szabadságvesztés kétharmad részének a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Kötelezte a vádlottat, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő 15 napon belül fizessen meg a magánfél részére 9.985.000 forintot, illetve kötelezte az állam részére külön felhívásra 599.100 forint eljárási illeték megfizetésére.

Az ítélet ellen a vádlott és védője felmentés érdekében fellebbezést jelentett be a 2019. május 24-i tárgyaláson. Fellebbezésüket nem indokolták.

A nyilvános ülésen a pótmagánvádló jogi képviselője az ítélet helybenhagyását indítványozta.

A védő a nyilvános ülésen arra hivatkozott, hogy álláspontja szerint kétséget kizáróan nem lehetett volna a vádlott bűnösségét megállapítani. A másodfokú tanács megtett mindent a tényállás teljeskörű feltárása érdekében, ez az ügy jellege, a bizonyítékok korlátozott száma miatt azonban megítélése szerint nem sikerült. A pótmagánvádló - álláspontja szerint nem aggálytalan - vallomását tekintette aggálytalannak és a hiányzó terhelő bizonyítékokat a pótmagánvádló vallomásával igyekezett pótolni, és jogsértő módon értékelte a vádlott terhére. A mérlegelés okszerűtlen, irratellenesen történt.

A pótmagánvádló nem tudott arra magyarázatot adni, hogy a kezdetben okirattal lepapírozott kölcsönügyletek közötti időben a visszafizetésekről miért nem készült okirat, és hogy az állítólagos kölcsönkérésekről miért nem készültek újabb okiratok.

A másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az ún. p üzletre kért pénzt a vádlott, és ezt találta fiktív jellegűnek, ebben látta azt, hogy a vádlott megtévesztette a pótmagánvádlót.

Ezzel szemben a pótmagánvádló nyilatkozatán kívül objektív bizonyíték arra vonatkozóan nem merült fel, hogy a spanyol üzletre kért volna kölcsön, és ezt a vádlott is következetesen tagadta az eljárás során.

Kifogásolta azt a megállapítást is, hogy önmagában azért nem tartotta reálisnak a vádlott teljesítésének lehetőségét, mert az ingatlanok egyike sem képezte a vádlott tulajdonát. Az egyik a vádlott néhai nagymamájának, a másik az akkori párjának a tulajdonát képezte. Igaz, hogy tulajdonjoggal nem rendelkezett a vádlott, de ez önmagában nem zárja ki, hogy közreműködhetett volna az ingatlanok értékesítésben, illetve, hogy az ingatlanok értékesítéséből befolyt vételárát a pótmagánvádló felé fennálló tartozás megfizetésére fordíthatta volna.

Életszerűtlennek tartotta a másodfokú bíróság azon megállapítását, hogy mivel nem tartalmaztak a szerződések kamatkikötést, így nem volt a jogügyletek során kamatkikötés. Ebben a körben az uzsorás szerződések jellegzetességére hivatkozott, ahol a kamatkövetelést nem szerepeltetik.

Arra is hivatkozott, hogy ha az ítélet tábla úgy is látja, hogy a vádlott bűnössége megállapítható, úgy a polgári jogi igény megítélése - a pontos elszámolás hiányában - megalapozottan nem történhet.

Elsődlegesen a másodfokú ítélet megváltoztatását és a vádlott felmentését kérte, míg másodlagosan a polgári jogi igény vonatkozásában az ítélet megváltoztatását, és annak egyéb útra utasítását.

A vádlotti, védői fellebbezések - nem az általuk célzott okból - alaposak, az alábbiak szerint.

A harmadfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú ítélet kihirdetését követően 2018. július 1. napjától hatályba lépett a Büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.).

A Be. 868. § (1) bekezdése alapján a másodfokú- és harmadfokú eljárásra már a Be. rendelkezései irányadóak, míg a Be. 870. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bírósági eljárást és annak törvényességét a korábban hatályban volt 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: korábbi Be.) szerint kellett vizsgálni.

A harmadfokú bírósággént eljáró Fővárosi Ítélet tábla a Be. 615. § (1) és (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel a Be. 618. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja és b) pontja alapján bírálta felül a másodfokú ítéletét, az első- és másodfokú bírósági eljárást, arra tekintet nélkül, hogy ki, milyen okból fellebbezett.

Megállapította, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság túlnyomórészt, míg a Fővárosi Törvényszék teljeskörűen megtartotta a perrendi szabályokat.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság eljárása során, a Fővárosi Törvényszék által észlelt, a vádindítvány ismertetéséhez, a zár alá vételi indítványról való rendelkezés elmulasztásához, illetve a jogorvoslati jogosultság helytelen alkalmazásához kapcsolódó szabálytalanság merült fel. A Be. 625. § (1) és (2) bekezdés a) pontja alapján alkalmazott Be. 607. § (1) és Be. 608. § (1) bekezdésében felsorolt - az ítélet hatályon kívül helyezéséhez vezető - eljárási szabálysértést az ítéletábra nem észlelt, ilyenre a felek sem hivatkoztak.

Helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget a korábbi Be. 78. § (3) bekezdésében írt kötelezettségének, mely a bizonyítás során a tényállás alapos és hiánytalan, a valóságnak megfelelő tisztázására irányult. Az ítéletábra teljes mértékben egyetért a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megalapozatlansága, a tényállás hiányos, részben felderítetlen és iratokkal ellentétes voltára történő hivatkozásával és annak indokaival.

A másodfokú bíróság a vádbeli tényálláshoz kapcsolódóan a bizonyítást a szükséges körben - tárgyaláson - kiegészítette, az ügy helyes, ténybeli és jogi megítéléséhez elengedhetetlen bizonyítékokat beszerezte, eleget téve ezzel ügyfelderítési kötelezettségének.

A másodfokú bíróságnak a bizonyítás kiegészítésével megállapított tényállása megalapozott, az kizárólag az ítélet kihirdetését követően bekövetkezett körülménnyel egészítendő ki a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja alapján. Ezen körülmény a tényállás személyi részét érinti, mely szerint a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 2019. március 7-én kelt 2.B.XVIII.809/2018/33. számú ítélete 2019. július 2. napján jogerőre emelkedett.

Az így kiegészített és helyesbített tényállás már mindenben megalapozott, az a vádlott tagadásával szembenálló részében is a bizonyítékok okszerű, logikus mérlegelésén alapul, ily módon a Be. 617. § alapján alkalmazott Be. 593. § (3) bekezdésére figyelemmel a Be. 619. § (1) bekezdése alapján a harmadfokú eljárásban is irányadó volt.

A másodfokú bíróság által ítéletében hivatkozottak teljes mértékben megfelelnek az iratok tartalmának, korrekcióra az kizárólag annyiban szorul, hogy a Kft. cégmásolatából kitűnően a vádlott a cég önálló képviselőre jogosult ügyvezetője és tagja 2009. augusztus 26-tól kezdve volt.

A bizonyítékok értékelése kapcsán a másodfokú bíróság által felhívottak megfelelnek a rendelkezésre álló vallomások és iratok tartalmának - a fentiekben jelölt elírás kivételével -, iratellenesség - amely az ügy érdemére kihatott volna - nem volt észlelhető.

A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat egyenként és összességében értékelve, tényből tényre helyesen következtetett, felismerve, hogy az elsőfokú bíróság az értékelt tényekből iratellenes következtetéseket vont le (földhivatali iratok, gépjármű-nyilvántartás adatai).

A másodfokú bíróságnak a vádlott jövedelmi, vagyoni viszonyai tekintetében tett megállapításait teljes mértékben alátámasztják az azok alapjául megjelölt bizonyítékok.

A földhivatali adatokból, a gépjármű-nyilvántartási adatokból, a T utcai ingatlanra vonatkozó iratokból, a NAV által rendelkezésre bocsátott adóbevallásokból, illetve a Kft. cégmásolataiból egyértelmű következtetés vonható arra, hogy a vádlottnak nem volt lehetősége a pótmagánvádlótól felvett kölcsönösszeg megtérítésére. Ebben a körben a tanú1, illetve a tanú2 és a tanú3 részéről

fennálló állítólagos tartozás tekintetében a másodfokú bíróság által kifejtetteket az ítélet tábla is osztotta.

Védőnek a nyilvános ülésen előadott hivatkozása, mely szerint a hozzátartozók tulajdonában álló ingatlanok esetleges értékesítéséből forráshoz juthatott volna a vádlott sem változtat a másodfokú bíróság által megállapítottakon. Nem merült fel olyan körülmény, hogy a vádlott hozzátartozóinak szándékában állt volna az ügyben felmerült ingatlanok oly módon történő értékesítése, hogy a befolyt összeget a vádlott rendelkezésére bocsátották volna. Márpedig a vádlott a tulajdonát nem képező ingatlanok esetleges értékesítéséből származó összegre nem jogosult.

Lényegi körülményként értékelte a harmadfokú bíróság is a sértett sérelmére elkövetett cselekmény büntetőügyéből a másodfokú bíróság által rögzítetteket.

A Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 2.B.XVIII.809/2018/33. számú ítéletével megállapítottak és a büntetőügy iratai szintén alátámasztják, hogy a vádlottnak nem volt fedezete a pótmagánvádlótól kölcsönvett pénzösszeg visszafizetésére, az általa teljesített, a tartozás teljes összegéhez képest kisebb összegnek tekinthető visszafizetések a vádlott mások felé fennálló tartozásai részbeni rendezését követően fennmaradó összegből voltak lehetségesek.

Helyesen járt el a másodfokú bíróság, amikor a vádlott által visszafizetett összegek tekintetében a reá nézve legkedvezőbb összeget állapította meg a tényállásában, figyelembe véve az ebben a körben rendelkezésre álló írásbeli dokumentumokat.

Az a védő által sérelmezett körülmény, hogy a kölcsönszerződések írásba foglalására sor került, míg a visszafizetésekére nem, nem teszi megállapíthatatlanná azok mértékét, különös tekintettel arra, hogy maga a pótmagánvádló is elismerte azok megtörténtét. Ebben a körben helyes volt a másodfokú bíróság azon eljárása, hogy a legkedvezőbb összeget fogadta el tényállása megállapításakor. Rámutat a harmadfokú bíróság, hogy a visszafizetések írásba foglalásának elmaradása nem feltétlenül csak a kölcsönadó érdeke lehet. A pótmagánvádló akár le is tagadhatta volna bármilyen visszafizetés megtörténtét, azonban nem ezt tette, ezzel is erősítve szavahihetőségét. A vádlott ezzel szemben az írásbafoglalás elmaradásával akár nagyobb összeg visszafizetésére is hivatkozhatott, a ténylegesen megtörténétnél.

A védőnek a kamat másodfokú bíróság általi elvetésével kapcsolatos álláspontja megalapozatlan. A kölcsönszerződések közül egy esetben kamatkikötésére is sor került. Ez azonban cáfolja a védő azon gondolatmenetét, hogy a szerződéseken azért nem szerepelt kamat, hogy elkerüljék az esetleges uzsora látszatát. A törvényszék által a kamat tekintetében kifejtettek teljes mértékben logikusak és megfelelnek az iratok tartalmának. A vádlott által hivatkozott kamatmérték nem áll összhangban azzal a nyilatkozatával, hogy mely kölcsönszerződések aláírására került sor a kamat leplezésére. A másodfokú bíróság által levezetett számítás helyes.

Iratellenes a védő azon érvelése is, hogy a pótmagánvádló nyilatkozatán kívül nincs egyéb bizonyíték a p ügyletre hivatkozásra. A vádlott által a pótmagánvádló részére megküldött p nyelvű iratok is alátámasztják a pótmagánvádló ebben a körben tett vallomását.

A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok részletes értékelését követően indokát adta, hogy miért vetette el a vádlott védekezését, s fogadta el a pótmagánvádló tanúként tett nyilatkozatát, az azt alátámasztó okirati bizonyítékokkal egyetemben. A bizonyítékok értékelése tekintetében kifejtett indokolása logikus, rendkívül részletes és alapos, az abban kifejtetteket a harmadfokú bíróság is osztotta.

Erre való tekintettel a védőnek a másodfokú bíróság mérlegelő tevékenységét támadó fellebbezése nem foghatott helyt.

Az irányadó tényállásból a másodfokú bíróság okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére és a cselekménye minősítése is törvényes.

Helyesen járt el a másodfokú bíróság, amikor a vádlott cselekményére a Btk. (2) § alapján az elbíráláskor hatályos Btk.-t alkalmazta. A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára vonatkozó kedvezőbb szabályozásra figyelemmel ezen eljárása megalapozott volt.

A másodfokú bíróság a büntetés kiszabása szempontjából lényeges valamennyi körülményt hiánytalanul feltárta, azok megfelelnek az 56/2007. BK véleményben írtaknak.

A másodfokú bíróság által alkalmazott büntetés arányban áll a vádlott cselekményével, az enyhítő és súlyosító körülmények arányával, az alkalmas mind a generális, mind a speciális prevenció elérésére.

Törvényes a feltételes szabadságra bocsáthatóságra vonatkozó rendelkezés is.

A védőnek a polgári jogi igény megállapításának tévességére vonatkozó hivatkozása megalapozatlan. A másodfokú bíróság a vádlott által okozott kár összegét tényállásában meghatározta, így a Be. 571.§ (2) bekezdése alapján ezen összeg mértékéig a polgári jogi igényt el kellett, hogy bírálja. Helyesen járt el a törvényszék amikor a megállapított kár összegének megfelelő összeg megfizetésére kötelezte a vádlottat és az állam javára fizetendő illetékre vonatkozó rendelkezése is törvényes. Nem rendelkezett azonban polgári jogi igény ezen megállapított összeget meghaladó részéről, így nem merítette ki annak mértékét. A harmadfokú bíróság ezt a Be.560.§ (1) bekezdés 1. pontja alapján pótolta.

Mindezekre tekintettel a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletét a polgári jogi igény tekintetében a Be. 624.§ (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb rendelkezéseit - helyes indokaik alapján - a kihirdetését követően bekövetkezett tényekkel kiegészítve, a Be. 623. §-a alapján helybenhagyta.

Budapest, 2019. október 2.

dr. Magócsi István sk.
a tanács elnöke

dr. Feledi Tamás sk.
előadó bíró

dr. Raczky Katalin sk.
bíró

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 28.Bf.8942/2018/15. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 5.Bhar.155/2019/4. számú ítéletében írt változtatással 2019. október 2. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2019. október 2.

dr. Magócsi István sk.

a tanács elnöke